قلم تے تلوار

قلم تے تلوار جھڑے وار و واری وار کیتے

اِکو واری کھوہل دساں وار دات وار دی

قبضے اُتے ہتھ تے تلوار پہلا ہتھ کیتا

کہن لگی دیکھ کیہڑی ہتھو ہتھ مار دی

سوت کے میان ادھے سوت لئی جان میری

کم سی کسوتا جے کسوتا ہتھ مار دی

اُٹھی پھیر گج کے تے وسدی جہان اُتے

گڑا پینی بجلیاں دے سراں تے لشکار دی

دھڑا دھڑ ڈگدا اے دھڑ اُتے دھڑ پیا

دھڑاں نالوں سر سر دھڑاں توں اُتار دی

دھاڑاں دیاں دھاڑاں اگے لگ کے تے تندیاں تے

دھاڑے پاوے لشکراں نوں دھاڑے جیہے ماردی

ہتھو ہتھ وہیندیاں دے ہتھ پیر اڈے کیتے

کیتے جیہے ہتھ خون ہتھاں تے گذار دی

دیہن لگے دیہن جدوں دیہن لگی ۔ دیہن جوگی

وہن کیتے وہین تے سمندراں نوں تار دی

پھٹ ۔ پاڑ ۔ چیر کے تے ڈکرے ہزار کردی

چوہنہڑاں دے نال کدھرے ٹُنب کے تے ماردی

تخت والے تخت توں بے تخت ڈگے تختیاں تے

تخت بخت روہڑ کے تے پھٹ تے پھٹکار دی

بولی مار قلم تائیں بولی اے بُلارے وانگوں

جانے تیری جُتی نی توں مار اِکو وار دی

میرے لیکھے لیکھ تیرے کُوڑے نے اروڑیاں تے

تیرے وانگوں کُوڑیاں دے بھاگ نہیں شنگار دی

کن نک پاٹی اے سر مُنّی ایس مُنہ کالی اے نی

شوکیں کیہڑی جُوڑ اُتے گل نہیں وسار دی

مرد جو میدان دے اوہ جاندے نی جان مینوں

کانی جیہی کانی جانے شان کی تلوار دی

اُٹھی قلم اُٹھ کے تے نہاتی اے دوات وچ

چھنک چھنڈ پونجھ کے تے پنڈے نوں سوار دی

لبک اُتے تے ریک ماری لیکاں لایاں پیچ کے تے

پان پت لاہی ساری تلی تے بلکار دی

کہن لگی وڈی جیبھ اُچی مینوں بولنی ایں

ادب تے لحاظ تینوں سار نہ گفتار دی

گل جمی بگڑی تے اج اوہدا ویاہ ہویا

مور کھے توں سوچے سہی آئی کیہڑے وار دی

لکھے پہلے روز میوں لیکھ بھاگ بندیاں دے

موت دا سامان ہتی کرتوت بھیڑ وکار دی

لیکھے میرے تار دے سرکار دے دربار اندر

نیویاں جہاں کوئی تھاں نہ انکار دی

جگدے حساب دے کیمیا دے ڈھنگے نے

سینے سارے کھوہل کے تے کاغذاں تے ماردی

نظم تواریخ تے جغرافیئے دے بھیت کھوہلے

طبّ جفر جوتشاں دے لیکھے چمتکار دی

آدتوں جہان تائیں بول دی زبان میری

کھوہل کھوہل دسّدی بہادری سنسار دی

اُچّے اُچّے ناویں جیہڑے اوہنادی تے گل ہوئی

تیرے جیہی گُلیک آ دے اوہ بھی لیک ماردی

دفتراں دے دفتراں نے آن کے گواہی دِتّی

قلم پہلے روز توں ہے آدمی دے کار دی

سچ جے پچھاؤندی تے آونا ری نہ ساہمنے توں

چلی بہتے قلم نائیں شان کی تلوار دی

چُپّ چاپ نسّدی تلوار تے میدان دے

قلم میری نظم نوں دی آن کے سوار دی

جگوں باہری جھنجھ ہمدم آئی اے دھیان اندر

نوکاں اکھیں ویکھی اے تلوار جھٹے ماردی

سُورج دے جھلکارے

چڑھدیوں سردار آونا جگ دے جگاّن والا
تاریاں سنسار سارا تارا ڈھلکاں ماردا

چڑی پئی چوہکدی اے کوئی ایتھے آؤن والا
کندھ وچ دِتا ہویا بیسنڈا دی پکاردا

ٹھنڈیاں ہواواں ہر تے ہور پکھا جھلدی اے
مہکیا جہان کھِڑیا پھُل جیوں بہاردا

وِرلا وِرلا تاراں سماں جیہیا ویکھدا اے
نُور بھریا تھال کوئی سُتیاں توں واردا اے

ڈیوے پئے سہکدے تے بجلیاں وی مات ہویاں
چودھویں دا چن دوروں اکھیاں جھمکاردا

نوردا ظہور ہویا دُکھ درد دُور ہویا

نشہ سارا چور ہویا رات دے خماردا

ٹھکھ ننگ چالدے نے جالیاں دے سوٗن والے

چرخیاں دے پھیرمیٹھاں پھیرے جے ہزاردا

چکی جدھی چلدی اے چلدا جہان اوہدا

چلیا جہاز جے مدھانی دی گھمکاردا

کُکڑاں نے بانگ دِتّی جنگ دی پٹاخ اُٹھّی

اُٹھو لوکو مَنّ کے تے حکم جَتھیدار دا

بگل اُتے بگل ہوئے کاواں رولی آن پائی

نیڑے نیڑے آن لتھا ڈیرہ شاہسوار دا

اگو نوالی لین چلے باغ۔باغ باغ ہوئے

بوٹا بوٹا ۔بوٹیاں نوں سینتاں جے ماردا

ٹہنی ٹہنی ٹہنیاں تے پھلاں نوں پیار دیوے

پھُل پھُل ۔پھُل بہندا کپڑے سواردا

پتا پتا پتہ دیوے پتی آیا پت دا اے

کلّی کلّی کلی اُتے تخت کسے نار دا

ٹُنگری پنیری دی بھنبیری وانگوں اڈدی اے

ویل ویل ویلا تکّے ویلے دی سرکار دا

بُلبُلاں اگوال ہویاں کوئلاں دی نال ہویاں

مور تے چکور پچھوں دا جال بیا ماردا

چڑھدیوں شکاری آیا رات دا شکار لے کے

کرن کرن سٹ کے تے سونا جا کھلاردا

رنگ روپ شان والا دُھپ چھاں پہنان والا

ذری دے ہنڈان والا تاریا کرتار دا

نُور دے وسان والا ٹھنڈ سینے پان والا

سُتیاں جگان والا آیا بانہہ ہُلار دا

اُچے اُچے میحل اُتوں کُھرلیاں دی پہل اُتوں

جھرنیاں تے کھنڈراں توں ہتھ جا پسار دا

باہر جنہوں دیکھیا نہ گھر دگھری ڈھونڈ دا اے

بوہے بوہے آن کے تے جھاتیاں جے ماردا

دُھپ دا تریل اُتے ہولی ہولی آئی جاناں
موتیاں دے فرش اُتے چلنا سرکار دا
ہری ہری زمین اُتے موتیاں دے ہار ٹُٹے
مخملاں دے تھان کھولے بادلا بازار دا
دُھپ جنہوں آکھدے او جان تے جہان ایہو
پال دا جہان تائیں اکھ نہ جھمکار دا
جادو کیتی جاندا اے مُردیاں نوں جان پائے
چُک کے سمندراں نوں پیراں تے کھلہار دا
ذرّہ ذرّہ رنگ روپ شان ایہو رکھدا اے
اکھ والا جان دا اے جوہر اُستاکار دا
ایہو جہے دان لکھّاں آدمی دی جان اُتے
پھیر وی نادان ہمدم شکر نہیں گزار دا

کالا رنگ

لِکھ دیاں سیاہی وِچّوں روشنی اچنبہ ویکھی
چِت چیتے مول نہ سی بول جو پُکاردی
چنّا تیرے سینے دی سیاہی کو نئیں گھٹ کالی
بُری طرح ویکھیا ای گولی تے نہیں ماردی
گورے گورے مُکھڑے تے خال دا خیال آیا
خالی جانی مول ناہیں گلّ ہے وچاردی
کالیاں نوں رو دینگا جان جیڈّیاں دا زور ہویا
جانے تیری جُھتّی تیرا اکم کی سواردی

پُھلّ پُھلّ پُھلّاں اُتّے بُلبُلاں نے بولی ماری

بھوری والے بھور تائیں سار کی بہار دی

کالا کالا بھور جانے بُلبُلاں نوں بُلبُلے نے

پُھلّاں والی باشنا پردہنی دن چار دی

دُھپ دی سروپ میرا چانناں دی روپ میرا

انبروں پتال تائیں ناری نور نار دی

کالی کالی دھیری تینوں دھیریاں ہزار دیوے

اکھیاں دے دیوے اندر مہیوں ڈھلکاں مار دی

مُول سارے روپ دا ایں سُندر سروپ ناری

بچُھنیں جے گل میتھوں صاف توں دہار دی

ہمدم اکھیں میٹ کے تے ویکھ جے گیان ہو دی

لکھاں جیہی جوت تیرے اندروں چمکار دی

اِستری دامان

دھن اودھے بھاگ جنہوں ملی اے جہان اُتّے
عقل اُتّے حُسن دے کمال نال استری
ست دی سوغات سانوں گھلّی اے پرماتما نے
دُدّھ پُتّ پت اتے مال نال استری
چھیڑے دی تے زندگی بھی ہوت پئی جاپدی اے
تار دی اے جگ تے خیال نال استری
حوراں تے اپسّراں نے سُکھدیاں بھیاں ہونا
کٹّ دی کلیش سارے نال نال استری

موروانگوں چلدی اے راگ ایہدے پیر مٹھیاں

جاندیاں نوں موہی جاوے چال نال استری

گونڈی ہزارے وانگوں بولیاں ہزار بولے

بولدی دی بولدی اے تال نال استری

سندرتا دی مورتی پریم رس جاندی اے

دال وال بنھدی اے دال نال استری

دیویاں دی دیوی کوئی دیوتیاں توں گھٹ ناہیں

شواں نال استری گوپال نال استری

سوہل تے ملوک ایہنوں چھیہی مُوہی آکھدے نے

گالی جاوے گلدے اُبال نال استری

خوشی نال ہسدی تے مہکدی اے پھُلی وانگوں

وگڑدی اے رنج تے ملال نال استری

بھجدی بھیالی دی تے ہانڈی دی چُراہے وچ

عمر ساری کٹ دی بھیال نال استری

علم تے لیاقتاں دا مان جویں آدمی نوں

بھری ہوئی حُسن دے کمال نال استری

مرداں دی تے گل ایویں رُکھی پھکی جاپدی اے

بول دی پریم دے اُبال نال استری

دُدھ پیا جاپدا اے نور دے گلاس وِچ

اُچھلدی اے حُسن دے کمال نال استری

گودڑی دیوچ بھی اوہ لال وانگوں بولدی نہ

کٹ دی سیال جیہڑی شال نال استری

نعمتاں دے ڈھیر اوہدی بھکھ نہ مٹان جوگے

رجّ دی پریم دی روال نال استری

ہتی دی تے مٹّی دی گُنالی وی جہاں اوہنوں

بدل دی نہ سونے دے بھی تھال نال استری

لنگی کھوٹی والا اوہنوں راجہ پیا جاپدا اے

پرچ دی نہ موٹراں دی پال نال استری

کیے ویاں ساہڑیاں تے پاٹیاں دے مان اوہنوں

مست رہندی اپنے ای حال نال استری

کسے دی بھی چوپڑی نوں ویکھ کے تے ترسدی نہ
کھائی جاندی رُکھی سُکی دال نال استری

ستی نوں تے پتی اُتوں ستی ہونا دورنا ہیں
جان اُتے کھیڈ جاوے گھال نال استری

پتی دا دی روگ سارا اوسے ویلے دور ہووے
چہرہ جدوں پونہج دی رومال نال استری

پتی دی امیری اُتے مان تے گُماں لکھاں
اوسے طرح دسدی کنگال نال استری

بدھی ہوئی حکم دی اے پتی جتھے آکھ دیوے
لگی رہندی اوتھے ای دوال نال استری

مول سارے جگدا اے دیوا پیا جگدا اے
دیکھی جدوں گھوتے خیال نال استری

ہمدم جنہوں آن تے ایمان دا دھیان ہووے
بدلدا نہ جگ اُتے۔ نال نال استری

دیوالی

روشنی جہان اُتّے لوک تے پرلوک جاگے
رام جانے رام رکھّے دیکھدا دیوالی اے

دیوتیاں دی روپ رنگی نور دا ظہور دِسّے
دیویاں دی دیوی کوئی وڈّی لاٹاں والی اے

دسّیا جہان سارا اینج پیا جاپدا اے
دِیوے دیوے بیٹھے نے دیوالی جنہاں بالی اے

جیون بوٹی لگی ہوئی کوٹھیاں پر کوٹھیاں تے
بوہا چنّا باری تے نہ چھجّا کوئی خالی اے

شام رنگ چھوکری نے ٹھاٹھ کڈھی جاپدی اے
جھلمل جِھلمل کردی پئی دیویاں دی جالی اے

تاریاں دا میل آیا شہر اُتّے دِسّے
دیوتیاں نے دیوے دیوے شان چاہ کھالی اے

نالو نالی پالو پالی دیویاں دی پالی لائی

بھرے نے بنیرے جتھے کندھاں تے بہالی اے
دیوے پئے بالدے یا لال پئے اچھالدے نے
ہیریاں دی کھان کوئی ہتھ آون والی اے
شہر چھپڑ تال جتھے روشنی دے دیہن چلے
مجھ کچھ پونگ نے دیوالی جویں بالی اے
تاریاں تے دیویاں دے پانی تے جہاز لتھے
لالاں دی زمین اتے بھری ہوئی تھالی اے
جھاتی جتھے مارنا میں دیوے دیوے جاپدے نے
سڑکاں تے بازاراں اندر کیہڑی جگہ خالی اے
دوہیں پاسیں پانی اندر ڈیوٹ مالا بالی جاپے
میرے بھانے زہر دی جاندی گندی جیہی نالی اے
جھاڑ تے فنوس کدھرے بجلیاں دا زور دسے
فرش تے بھی دیویاں نے لاٹ چا وکھالی اے
ذرہ ذرہ تاریاں دے وانگ ہے زمین اتے
خالی نہ دیوالی کولوں اج کوئی کھالی اے

باغ دے ٹہنیاں دی بال کے دیوالی دسّی
پتے پتے لگی ہوئی پالی اُتے پالی اے
ہیریاں دی لام ڈوری لگی جاندی باہر دے
اگوں کوئی آون والا دیندا جیوں دکھالی اے
موتیاں دی جڑت ساری میناکاری جاپدی اے
بُجھدے بجھاندیاں دی بالی ڈالی ڈالی اے
اُڈدے نے دیوے یاں تے تارے لتھے آوندے نے
بالدا دیوالی پھردا بانما نمایاں مالی اے
وہم تے خیال میرا دیوے پیا بالدا اے
سچ دا خیال سمجھیں گل نہ خیالی اے
اکھیاں دے دیوے اندر دیوے دیوے جاپدے نے
اینج پیا جاپے میرے اندر بھی دیوالی اے
چمکا چوندھ آوندی تے تیزیاں دے وار ہندے
تکدا جوان جویں چل دی دونالی اے
دیوے زہنیریاں تے ہیرے ڈھکاں ماردے نے
شاتیاں دی فوج ہمدم اکھاں تے بہالی اے

یا ستّار تے ستار

ہتھ لگدیاں ستار ستار بولی
اِک اِک تار اندر سو سو تار بولی
ہِلّی، تار جاں دلاندی تار ہِلّی!
تار تار کرتار کرتار بولی
جدوں تار کرتار کرتار بولی!
یا ستّار ستّار ستار بولی
ہر اِک بول اندر تیرا بول ہمدم
تیری بولی توں واری ہزار بولی

وِدھوا

مویا پتی بے پتی جہان آکھے
آن فان وِچ ہوئی بے آن وِدھوا
اُجڑ گیا سُہاگ دا باغ سارا
وَسّدے بھاگ وِچ ہوئی ویران وِدھوا
دِتّی ہال اُبال ہے زندگی دا
بالی عمر ہے ابجے جوان وِدھوا
کُونتاں والیاں کواریاں ہون سبھّے
ہووے کوئی نہ ایس جہان وِدھوا
نکھاں ہار شنگار نے عورتاں دے
چٹا کپڑا کدی نہ پان وِدھوا
میلے دیس اُداس غمگین صورت
کُھلّے کیس تے حال حیران وِدھوا
دالی بِناں دالی کِن کھان لگی

کھان پین نوں پیندی اے کھان وِدھوا
تکے ہتھ دل ۔ دل تقدیر دے نے
پہنچی جیوندی جان مسان وِدھوا
سُکھ چین کتھے ڈیلے اکھیاندے
ویکھے پاڑ کے پاڑ جہان وِدھوا
اکھاں ساہمنے پتی دی موت ہر دم
اُٹھو پہر رہندی نموں جہان وِدھوا
جھولی چنگ چواترڑی نال دارُو
دُکھی جان والی دُکھی جان وِدھوا
پگ پتی دی ویکھ کے سٹے ہوکے
یاد یاد اندر دیندی جان وِدھوا
ایہنوں کہن تصویر اُداسیاں دی
صورت غماں دی غماں دی جان وِدھوا
کھاہدی گھناں دی جان وچ جاں ناہیں
لگا روگ نہ کرے بیان وِدھوا

دبی اگ نہ بجھے گی حشر توڑی!

کیتی اپنی بند زبان وِدھوا

ڈانواں ڈول نہ چاہ پرواہ کوئی

رکھے بچ نہ بچ دا دھیان وِدھوا

بدھی قول دی جدھی غلام ہیسی

اوسے پتی تے سی حکمران وِدھوا

اوہدے واسطے ہوئی انھیر دُنیا!

دُنیا واسطے قہر طوفان وِدھیا

پتی بناں سواد نہ زندگی دا

تخت بخت نہ مول ہنڈان وِدھوا

ہمدم ہون جے کدی خیال والے

گھراں وِچ نہ مول بٹھان وِدھوا

ملاپ

۱ ـــ ۱۱ ـــ ۱۱۱۱

بندی صفرے دی کیہڑے شمار اندر

رلے ہندسے نوں ہور شمار ہووے

اک اک تے دونہہ نوں کہن یاراں

دو یاراں دے ہیٹھ ہزار ہووے

اکھاں والیو ذرا خیال کرنا

دوہاں اکھیاں نال بہار ہووے

ہمدم میل ملاپ ہے زندگانی

سارے بلو آباد سنسار ہووے

رَبّ دی شان

کوئی فلسفہ دان اُستاد بھارا

ہیسی جنگل دے وچ حیران بیٹھا

سونے ونڑی دیہی نوں خاک کر کے

کسے خیال اندر محو جہان بیٹھا

اوچ نیچ زمانے دی زیر کیتا

مویا فاقیاں ندا تانبہ تاس ہویا

بچہّ نال سی بھار مصیبتاں دا

ساہواں باپ دے سامنے آن بیٹھا

ابا کہندیاں باپ دا ہتھ پھڑیا

تے کجھ ہتھاں تے سر ہون جمان لگا

پتّر نال گیٹے رکھے جوڑ کے تے

کوئی دُور دی گل سمجھان بیٹھا

ہتھ چھنک کے جھڑکیسا بال تائیں!

اوہدی گل دے دل نہ خیال کیتا

لوڑ تھوڑ اندر چکنا چور ہویا

نئے دیہن الدر بے دھیان بیٹھا

بچے ہور آندے گیٹے ڈھونڈ کے تے

آیا پھیر اوہ پریم دی تار اندر

بناں پُچھیاں باپ دا ہتھ پھڑیا!

دردی ڈکھ تے درد ونڈان بیٹھا

پُتر رکھ کے باپ دی تلی اُتے

خوشی نال گیٹا پھڑکے بولیا اے

ابا جیا - اللہ میاں دیکھدا اے

اوہ ویکھ اُتے آسمان بیٹھا

ڈٹھا باپ نے بچے نوں نظر بھر کے

اوہدی خوشی دا انت حساب نہ سی

کہن لگا جے سمجھ دی کھیڈ ساری

ہولا ویکھ دا اپنی شان بیٹھا!

اِک تے ہیں آں لکھاں نیامتاں نے

تھوڑی گلّے ہزار مجبوریاں نے

تے اِک ایہہ دے گیٹیاں ڈھونڈھ کے تے

جا پے تخت اُتے سلیمان بیٹھا!

ایناں کہندیاں ہور خیال ہوئے

کھُلی اکھ تے تُرت گیان ہویا

ہتھ رُک گیا سروں تقدیر دیوکی

ہمدم رب دا شکر بجان بیٹھا!

مکھی

مکھی جیہڑی ماکھیوں دی ڈ دھنے دی بھین ہووے
ادھلے رکتے اکھیاں توں چھتا چابنا ونڈی

ہولی ہولی چھتدی اسے چھت تے ہزار چھتاں
بوہے چنے باریاں تے چھجے چا دوہا وندی

جالی جالی جھال کے تے جال جاں تیار کردی
جھلے ہندے لوک جھلی ونڈ جو دکھاوندی

دوڑی دوڑی ڈاٹ کے تے دوڑ اُتے دوڑ پھیرے

جوڑی جوڑی جوڑ کے تے جوڑیاں پھراوندی

میحل اُتے میحل تے حویلیاں اُساری جاوے

بارے بار وِسدا دربار جتھے لاوندی

موتیاں دے فرش کیتے ہیریاں دی جڑت ساری

مینا کاری دَس کے تے ہوش چا بھُلاوندی

دستیاں ہزار اوتھے وِسدا ہزارہ دِستے

وسدی خدائی تے خدائی دلی آوندی

ہتھو ہتھ ویہندیاں جہان چا آباد کیتا

صوبہ صوبہ ونڈ کے تے صوبے چا بہاوندی

رسد پانی تھاوں تھائیں کر دیاں سر کردیاں نوں

نیویاں جہاں رانی پھُلّی نہ سماوندی

شاہی اودھی چلدی نچلیاں نہ بہن دیوے

جتھے بندی جتھیاں نوں محنتاں سکھاوندی

کم کار چلدے نے زور کارخانیاں دے

جگ دے ویہار سارے جھتے تے چلاوندی

بچیاں نوں دین والی بچیاں نوں پالدی اے
بچے جیہڑی کار وں پہرہ چا سنا دندی
پھل پھل پھول کے تے۔ پتے پتے پتہ لادے
ڈالی ڈالی اُڈ کے تے ڈالیاں سجاوندی
اٹھو پہر ڈھو آ ڈھائی کڈھ پائی لائی رکھے
نالو نالی پالو پالی مٹکیاں لٹکاوندی
چتر تے چالاک وڈا آدمی جہان اُتے
ایہنوں دی دماغ وں رچھکے تے بہاوندی
جدی پشتی سکھیا جو۔ کیمیا دا ٹوٹکا اے
شہد دے جہاز لد لد کے پہنچاوندی
سکھ تے آرام وڈا شانتی دے واس وسے
آپوڑ ماہیل کے تے میل چا ملاوندی
اکو جیہا جاندی اے۔ جان تے جہان تائیں
زندہ رکھے زندگی نوں زندیاں بناوندی
ہیلی اکھے آن گے تے ایہتوں کوئی ویکھ جاوے

مکھی مکھی اُڈّے کے تے ۔ اکھیاں دکھاوندی

نیزیاں دے وار ادھرے ۔ کالجے توں پار ہُندے

رِچھ جیہے سورمے نوں ہتھاں تے نچاوندی

مکھّی جتھوں ہلدی اے ہلدا جہان سارا

اکھ دے پلکاریاں تے تار چلی آوندی

پُھٹ جیہاں پھوٹکاں نے جگ نوں ہے پاڑ دِتا

جتھے بندی جتھیاں دی ۔ زندگی کہاوندی

داس گھاس اپنا بھی ڈوہنے دے وانگ رکھے

ڈُکھ، درد، پیڑ کوئی بھیڑا نہ ستاوندی

اُدّم ایہنوں آکھدے نے چھت تے جہان ہمدم

چھتے والی چھتیاں نوں وِچ کے ہے آوندی

چھوت چھات

کُتے پیئے جھگڑ دے تے رگڑ دے سُن آدمی نوں
بُدھ مُرتّ مول اینہوں کوئی ناہیں جاپ دی
چھوت چھات جات پات اوچ نیچ سوچدا اے
آدری برادری نہ مَنّ دا اے باپ دی
آپوڑتما جان دا نہ میل تے ملاپ سمجھے
پھُٹ دے پواڑے سارے گنڈھ ایہو پاپدی
جاپدا اے مورکھاں دا داس آپ پاس ہویا
ہووے گی جہان اُتے قوم کوئی آپ دی
مینوں رکتے ویکھیا تے آیا کُتا ٹُٹ کے
کیہن لگا سد جیہڑا جیتھا ای کروڑ دا
دھکیا بہتیرا کُتا ہلیا نہ پینتڑے توں
تکے بوٹی توڑ دا جے ہتھ نہ ہیں جوڑ دا

بولیا جے اُچے رنیویں بول تے کبول بولیں

ریتی تیری جان دے تے جانوں ناڑ ناڑ دے

وَڈّھا ٹکّی آیو دھاپی دیر تے دردوہ لکھاں

بھائی دا دریغ کاہدا ہتھیں بگڑ پاڑ دے

چڑھدیو کچہریاں تے ویریاں نوں مال دیو

دوہڑ دے کمایاں نالے کالجے نوں ساڑ دے

پیسے والے آون تے دھواؤں، بھادیں پیر بھکے

رنیواں جنہوں دیکھدے او ہتھاں تے لتاڑ دے

اَگّ کے جواب دِتا بھونکنا کرتوت تیری

کیہڑی ساڈی ناڑ ہیں توں جان دا پچھان دا

وَیر تے دردوہ بُہتے کھوہل کھوہل وسنا ایں

دَلّ تینوں آوندا نہ آپ کٹھا کھان دا

کہن لگا کٹھا کھانا جاندوں تے بولدوں نہ

توں تاں سچ کہن والا کول نہیں بہاوندا

ہتھاں دی پکائی ہوئی دوجے دے جے ہتھ جاوے

ویکھاں وڈّی چھوت والا ہتھ دی نہیں لاوندا
نلکیاں دی میل کھی چمڑیاں دے گھول پیویں
پھیر نہ اچھوت تائیں کھوہاں تے چڑھاوندا
کتھّے تیری چھوت جاوے لاریاں تے ریل اُتّے
چوہڑا تے چمیار جتھّے جھاڑ کے بہاوندا
سچ جے پچھاوُنا ایں ہیں تاں آخری آدمی توُں
کوئی بھی توں گل کیتی عقل تے شعور دی
ہُندوں جے خیال والا سوچدوں دھیاں نال
کھول کھول دسّنا ئیں سُوجھ تینوں دُور دی
بولیا ئیں شیر ہو کے آگیوں توں سُوجھ والا
ہڈّی اُتّوں جھگڑ کے تے پنڈاں نوں اُجاڑدا
کُتّے دا اے کُتّا ویری لوک ایہو آکھدے نے
آوندے جاندے کُتیاں نوں کُتّا رہوے تاڑدا
آدے کوئی آدری نہ کسے دی برادری دی
ذرا مُنہ بناوے بھیڑا دند اوہدے جھاڑدا

ہووے کون آؤن والا - کوئی تیری گھور اندر
کُتا نہیں کُتے نوں نہ ایسے ویلے پاڑ دا
ہسیا تے ہس کے تے کُتے نے جواب دِتا
اینا ں میں دی جاننا نہ کوئی تیری شان دا
اُچے اُچے ناویں تیرے، موٹی کیہڑے باغدی ایں
نام نیماں ویکھیا نہ کوئی تیرے تان دا
سچ جے پچھاؤنا ایں گالنا ایں قوم تائیں
بُدھ مت کوئی تینوں مول ناہیں جاپدی
چھوت چھات جات پات اوچ نیچ سوچنا ایں
آوری برادری نہ منناایں باپ دی اے
آپوڑ ماجان دا نہ میل تے ملاپ سمجھے
پھُٹ دے پواڑے سارے گُنڈھا ایہو پایدی
جاپدا اسے مورکھاں دا واس آس پاس ہویا
ہووے گی جہاں اُتے قوم کوئی آپ دی
رونا مینوں آوندا اے چونکیاں نوں ویکھ کے تے

مینوں اوتھے کوئی وی نہ ہٹکدا تے ہوڑدا
اکھیں سدا ویکھنا مَیں روٹی جویں سٹ دے او
ہودے بھادیں لاٹ پیا دُوردں ہتھ جوڑدا
چھوت چھات ذات پات اوچ نیچ قوم کیہڑی
کُتے توں وی دُور بھیڑا سمجھیا انسان نوں
دسن اوہدا حوصلہ جو پاپیاں دے پاپ ڈھکے
اِکو جیہیا جان دا اے ہندو مسلمان نوں
چھتر بھاویں ساریاں نوں اِکو جیہیا پالدا اے
وڈے نِکے پَت اِکو آن پین کھان نوں
اِکو جیہیاں صورتاں تے کنج تک سیس دِتے
اوہو سارے وِسدا وساوندا جہان نوں
نیتاں دی نہر بھاویں موری کوں میلی ہووے
پانی داکی بِگڑیا جہان جتھے نہاوندا
ہمدم اوہنے کھتیاں تے ویڈیا کی جگ اُتے
دتے ہوئے ربدے تے ویرڈا جو پاوندا

کنک

پالا دُھپ نہ جھکھڑ تے مینہ ڈِٹھا
ڈِٹھی رات انھیری نہ چاننی ایں
بیجن والیاں نوں لہراں اُٹھدیاں نے
توں کی قدر اناج دی جاننی ایں
مِٹی پٹ کے کیریاں بی کیرے
وڈھن والیاں گھراں نوں آننی ایں
بُھکھی اُکھلی چھج پیا یبکدا اے
سینہ چھاننی دا ہویا چھاننی ایں
چکی ہوئی پتھر چُکیا جگ بھر تے
مانڑی پاوڈے تے داہڑ دی پہر دیوچ
ڈوپا تکڑی بیٹے مُنھ اَڈ کے تے
لکھاں بہن بُھکھے تیرے شہر دیوچ

گُناہ دی یاد

سار ی عُمر جو کیتیاں پیش آیاں
پیاں جان تے خون گذار دیاں
بُھلّے وِسرے جاں کدی یاد آون
جاندی جان تے ہوش وِسار دیاں
لکّھاں آن مصیبتاں گِرد ہویاں
اجے ہور بھی جھاتیاں مار دیاں
دِھیری اکّھ دی دِھیر نہ دین جوگی
کی شکائتاں سُنے کسے یار دیاں
اکھّاں اگّے بھنبیریاں بھون پیّاں
نچّن پُتلیاں نور تے نار دِیاں
کلیاں وانگ ہسن میری بیکلی تے
پوتن کلکلی تے گِدا مار دیاں

ٹُٹی کمر گناہ دے بھار ہیٹھاں
قدم قدم تے لوڑ سہاریاں دی
عقل فکر تے ہوش تدبیر چلی
ہمّت کوچ کر گئی اے واریاندی
سینہ چھاننی ہویا دجُود کھوے
ہڈّی پسّی نے خوب چبا ریاندی
چلو چلی دی پئی آواز آوے
اِک دوئی نوں سینتیاں ماردیاں
اکھاں اگےّ بھنبیریاں بھون پیّاں
نجّن پُتلیاں نور تے نار دیاں
کلیاں وانگ ہسّن ہیری بیکلی تے
پوُن کلکلی تے گدا مار دیاں
جو کچھ بولیا بولیا آن سا ہواں
جنہوں ڈٹھا اوہ ویکھنوں رہ گیائیں
ایسا اُٹھنا بیٹھنا دُور ہویا
ساری عمر دے واسطے بہہ گیائیں

ویلا سمجھیا کرنیاں بھرنیاں دا
جیوندی جان ہاں جان تے سہ گیائیں
میرے وِچ جے کوئی کرتوت ہُندی
کاہنوں اپنیاں طاقتاں ہاردیاں
اکھاں اگے بھنیریاں بھوُن پیاں
نکّیاں پتُلیاں نور تے نار دیاں
کلیاں وانگ ہسّن میری بیکلی تے
پوُن کِلکلی تے گدا مار دیاں
پونجی آس اُمید دی ختم ہوئی
زیور صبر دا اَگّ کے چھیڑ یائیں
بھرے پیٹ بھاویں بچّے ہو بھیئے
جھگڑا روز دا انت نبیڑیائیں
سودا صبر دا کوئی نہ پُچھّدا اے
اُلٹا جان تے دُکھ سہیڑیائیں
پُچھّے کوئی نہ آدنیاں پونیاں توں
ہویاں حالتاں ہور بازار دیاں

اکھاں اگے بھنیریاں بھوُن پیاں
نچّن پُتلیاں نور تے نار دیاں
کلیاں وانگ ہسّن میری بیکلی تے
پوُن کلکلی تے گدا مار دیاں
ایناں زنگاں دا رنگ کجھ ہور دِسے
میرے وال سیاہ سفید ہوسن
تھوڑے دناں نوں جاندا دند میرے
سچے موتیاں وانگ ناپید ہوسن
کئی وار بے ہوشیاں ہونگیاں
سجّن زندگی توں نا اُمید ہوسن
ہمدم جان دے نال ای جان گیاں
ایہہ نشانیاں آخری واردیاں
اکھاں اگے بھنیریاں بھوُن پیاں
نچّن پتلیاں نور تے نار دیاں
کلیاں وانگ ہسّن میری بیکلی تے
پوُن کِلکلی تے گدا مار دیاں

رنگ لیا وے گی موت پروانیاں دی

بِناں پیتوں مست ہاں جان میری
لتھی - چڑھی نہ تیرے میخانیاں دی
تھوڑے دناں نوں حالتاں ہور ہوسن
مستی دُور نہ سمجھ مستانیاں دی
کتھے رہن گے تیرے دیوان خانے
سُنی گئی جے رکتے دیوانیاں دی
صبح ہُندیاں شمع دی نہیں ہمدم
رنگ لیا وے گی موت پروانیاں دی

ہمدم خاک ہو جا خاک مالکی اے

چلے حکم کل روئے زمین اُتّے
تخت بیٹھن نوں سیر نوں پالکی اے
گلشن وِچ محل تے سیج مخمل
فیل شتر گھوڑے کُتّے نالکی اے
جیہڑے دعوے خدائی دے بنھدے سن
اَجّ اوہناں دا ویکھ تو حال کی اے
ساڈے تن ہتھ زمین کرتوت بکلی
ہمدم خاک ہو جا خاک مالکی اے

لیگئے

لے گئے دین ایمان گیان ساڈا
لے گئے راج ساڈا پائی پائی لے گئے
انّ دھن لے گئے دُدھ دہیں لے گئے
دشمن ہونجھ کے ساری خدائی لے گئے
کنک چَول کپاہ نہ گھا چھڈّیا
کھلّاں تیک بھی لاہکے قصائی لے گئے
دیسی کفن نہ ہندا نصیب ہمدم
کمبل سُتّ گئے۔ لیف تلائی لے گئے

من دی میل اُتار

دھوبی کپڑے دھوندیا ۔ دِسّیں بہت ہُشیار
کپڑے دھوویں جگدے ۔ من دی میل اُتار

ہمدم

بھوئر

لوہے وانگوں لکڑی نت پاوے کھوڑے
کھوڑاں موڑاں موڑدا ۔ پر مُنھ نہ موڑے
پُھل جدوں مُنھ میٹیا ۔ ہمدم ڈر دی
آپے بھا کھا پیار دا ۔ پتّی نہ توڑے

جو دم گذرے واہ واہ

گذرے گذری سوچ کے نِت چنتا کھاوے
آوندی آفت ویکھ کے ۔ پیئے لیندے ہاوے
چنتا دا گھن جان نوں ۔ جانوں لے جاوے
گذری جاندی زندگی ۔ بے ارتھ سدھاوے
سوچاں ہاوے جاندے ۔ توں بھُلّ پُرانی
جو دم گذرے لابھ دا ہمدم دھن جانی

پینڈو

جان دینی جاندا اے۔ سیس رکھے تلی اُتے
ہولی ہولی فوج اندر ہووے صوبیدار پینڈو
قلعے جا کے توڑ دا اے۔ دشمناں دے زور نال
راج بھاگ نوکری دا بکا سیوا دار پینڈو
کنگھی، سُرمہ، تیل، شیشہ، تولیا، رومال رکھے
پٹکے وانگوں گھوٹ کے تے بنھدا دستار پینڈو
بردی رکھے صاف کر کے مچھر دانی لاوندا اے
نوکری تے جاندا اے۔ پورا تھانیدار پینڈو
چھُٹی ہوئی نوکری توں واس گھاس پھیرا دیہو
اوسے تراں رکھدا اے لیڑیاں نوں گار پینڈو
داھناں اندر لیٹنا۔ پڑانے بہکے گل کرنی
داریاں دے دھوئیں اندر پھوکاں رہیا مار پینڈو
ہاڑ تے سیال بھادیں جکڑ گارا دُھپ ہووے

ننگے پیریں کچھی پھردا پچھے پچھے نار پینڈو

پنڈ اوہو کانوں والی منجی دا دھر ننگا رکھے

ہیسی جو ہنڈاوندا گلیچے تے نوار پینڈو

گو ہے جے تھپاؤنے سی سُندر ناگر ویل کولوں

ایڈی سوہنی کیتی کاہنوں ڈھونڈ کے مٹیار پینڈو

سوہنی جے لیاندی اوہنوں سوہنی کر کے جانیا سی

رکھے سوہنی چیز وانگوں اوہنوں بھی شنگار پینڈو

گوہے نوں تھپاوندا تے بنتے چا اسار دا اے

اگاں اندر ساڑ دا اے ہیلی وا شنگار پینڈو

لکڑی جے بالدا تے کوٹی اوہنوں تھوڑ ہیسی

کولے دی جے ویکھدا تے کھٹدا اہزار پینڈو

لازم ایں سوانی نوں سوانیاں دے وانگ رکھے

استری دی استری دا ہو دسے ذمے دار پینڈو

چال ہے زنانیاں دی گھراں دی سنبھال پال

کوئی سیوں پروں والی دیوے اوہنوں کار پینڈو

ہووے جے خیال والاٹو کے میلے لیڑیاں توں

ںھون دھون نال رکھے آپ دی دہار پینڈو

سوہنے سوہنے بچے اوہدے ہون گے ضرور اگے

کدی سوہنا رہن دا جے ہووے حامی کار پینڈو

مچھر، پِسّو، مانگنو تے چوہے ڈھیموں رہن کیوں نہ

چُرہاں ورگے کھڈے آپے لیندا اے اُسار پینڈو

روشنی مکان اندر چوہیں پاسیں چاہیدی اے

اکو بوہا رکھ دا حویلی دے وچکار پینڈو

شہر جو دمویساں نوں بھِتیا بھتیا ماردا اے

پنڈ نوں دی ایک کوئی کرے چا تیار پینڈو

بوہے، چھتّاں، چھتاں، وہڑے، گلیاں، کوچے صاف رکھے

پُھلاں دیاں بوٹیاں دی لاوے چا قطار پینڈو

مچھر تے ہنیرا کدھرے کوڑیاں دے ڈھیر لاۓ

چھیڑاں اُبال کھاہدا۔ رہویا اے بیمار پینڈو

چُچُو دگے بچیاں دا سینڈھ میٹھے چُندے نے

چھڈّے نہ بخار، پھرے اکھاں توں لچار پینڈو

چُھنّے، کانے، ٹیڑے، بھینگے، اَنّھے بُہتے آون کِتھوں

گُنگے، ہکّھتّے بولیاں دا ہُندا اے بھنڈار پینڈو

ٹلمّلاں کشمیرے، لیٹّھے شہریاں نے پاڑنے نے

کھدر روِی ہنڈاؤندا اے لمکدے لنگار پینڈو

لیف تے رضائیاں اوہو جُلّیاں پڑ دادے دیاں

جُوّاں دے گڑ گج اندر پالدار پروار پینڈو

سانبھ سانبھ رکھدا اچُھورے تے بھڑ ولے اندر

مِیلے تے بنایاں پچھّے ٹاکیاں جو چار پینڈو

ڈھول تے جھمر کلّی پیے دُوروں چیکاں ماردے نے

مکّڑ پیا یر کدا ہے لیندا اوہدی سار پینڈو

پاڑ جیہے نشار وچّوں ادھا پانی وگی جاوے

گھٹّے بھا دیں آڈ ساری ماردا نہ دھار پینڈو

تلا بھا دیں کھوہندا پُرانا ہویا جا پدا اے

پھیر بھی نہ کڈھے کِسے دیلے ویلے گار پینڈو

گوڈی، لادی، گاہ دی تے کامیاں تے رُسدا اے
ہلاں تے سوہاگے دی وی کنڈ ! وگار پینڈو
بھتوں نوں آدھیارے دینا ڈوھیاں دی شان جانے
توبہ توبہ رجیا تے پھیر کرے کار پینڈو
یکڑ پیا مار دا اے گلاں توں نہ ہار دا اے
کردا آوندے جاندیاں نوں ٹچکراں ہزار پینڈو
ہینکڑاں نے ماریا اے وِدیا گیان باجھوں
پیہڑیاں دا ویر کڈھے رکھے پکی خار پینڈو
پانی دی نکّمی جیہی واری اُتوں جھگڑ کے تے
سکے بھائی اپنے نوں ہتھیں دیوے مار پینڈو
نشے وچ مستے نوں تے موت بھی نہ سُجھدی اے
ٹھیٹھا وی قبولدا اے ٹھوٹھی دے پیار پینڈو
جیل، پھانسی، تھانیاں، کچہریاں نے مار لیا
ہار دا اے جان تائیں مَرن دا نہ ہار پینڈو
گلے گلے اُٹھ کے مقدّمیاں تے زور پا دے

بوہا، چنا ویچ کے وی کرے نہ سہار پینڈو
ٹُٹ لیئے وکیلاں تے پیادیاں ہتا ریخ اُتے
چار چھلتر شاہاں کولوں آندے جواُدھار پینڈو
ڈڈھیاں دی موت اوہدی موت دا سمان ہووے
نک نوں وڈھا وے بہتا نک دے ٹنگار پینڈو
درہے تے چھاہیاں اوہدے بابے دیاں ٹکیاں نہ
ساہ توں فقیر ہویا رسم دا شکار پینڈو
کردا جے ویاہ تے دیاہ ہوندا رواج سارے
بھاویں سارے پنڈ وا ای ہووے دیندار پینڈو
چار ٹیٹے ہون جیہڑے پٹے اندر جان اودی
کنجری نچاوندا۔ نچاوندا پروار پینڈو
کریں دا خیال رکھے۔ واہدیاں نوں جان دیوے
کیوں نہ تھوڑے مال اندر ہووے مالدار پینڈو
مُھڑیا کسے تھوڑ دلوں بچے لئے سُود کولوں
پنڈ توں نسا دے بھیڑے لیچڑ ساہوکار پینڈو

کڑیاں نوں پڑھاوے نالے منڈے نوں سکول گھلے
آپ بھی ہمیش رکھے علم دا وہار پینڈو

سچ جے پچھاوے تے اودیا اگیان مارے
نہیں تاں عقل زور دوں گھٹ نہ ہشیار پینڈو

آپوں ماں پیار پریم بھائی چارا قیم رکھے
پھیر کیہڑی کسر اہنوں ہووے کیوں خوار پینڈو

سوئے وٹاں توڑ کے تے پانی کیہڑا آون والا
واڑ مارے بنیاں نوں ہارے نہ بلکار پینڈو

کھوہاں نوں ٹباؤندا تے ہلاں واخیال ہندا
ہاڑی، سَونی گا ہوندا تے لٹدا بہار پینڈو

مانیاں دا جھاڑ ہندا سرلیاں کنالاں وچوں
پیلی نوں اروڑی دی جے دیندا چنگی کھار پینڈو

نشے پانی جان دیوے ویر نہ کماوے کوئی
کرے نہ فضولیاں تے پنڈ دا سردار پینڈو

ہمدم ایہنوں رب نے نیامتاں دے ڈھیر دتے
سوچ کے جے چلدا تے ہندا نمبردار پینڈو

جو بِتھینا سو اجوّ بِتھینا

کل گئی گل دُور دی کی چنتا لائی
فکر لگا کی بھلک دا ۔ کد سِر تے آئی
اجدی گھڑی سلکھنی ۔ توں مفت گنوائی
آج دیہاڑا کم دا ۔ کجھ کر لے بھائی
کل بھلک نوں جاندے ۔ چاہویں بجے بِجینا
جو بِتھینا ہمدم جان لے سو اجوّ بِتھینا

مہندی

ہریئے نہندیئے باغاں وِچ رہندیئے نی
سانوں اپنا آپ دکھا مویئے
ہتھّ لگدیاں کرنی ایں لال سوہا
لالی لال دی رکھیں ۔ لُکا مویئے
رنگ رتیئے متّیئے اڈّیئے نی
کجھ تاں سانوں بھی گل سمجھا مویئے
کیہڑے رنگ اندر ہمدم رنگیا ای
ایتھے رنگ تے لتھ دا چاء مویئے

آپ نہ کوئی آوندا جانا کسے نہ آپ

گودی وِچ گلاب دی مینوں کہن تریل
پچھلے پہرے رات دے قدرت کیتا میل
تارکرن تے چاہڑیا سچّے موتی وانگ
ہولی ہولی آ گیا مَیں بوٹے دی ٹانگ
چمکاں ڈھلکاں مار دا موتی کون بلا
بھلے چنگے نوں موڑ کے لیندا دل بھرما
دھن دھمنی جس گھلیا ہتھ اُسے دے جان
اوس سخی دے ہتھ نوں تکّے کُلّ جہان
ہمدم ہے جگ جان دا اوسے دا پرتاپ
آپ نہ کوئی آوندا جانا کسے نہ آپ

گُلاب دا پھُلّ

پھُلّ کھڑیا پھلواڑی مہکی مَیں بھی کول کھلوتا جا
بُلبُل پھُل پھُس ۔ بُلبُل بُلبُل پھُولے پھُل پھُلاں نوں چڑھیا چا
پتّے پتّے ۔ پتّے ٹکانے ۔ پچھے جاندے نال چوا
ڈالی ڈالی ۔ ڈالی آندی ۔ رُوپے رنگا رُوپ سوا

جو آوے اوہ موہت ہو جاوے ۔ پھُل پھُلاں نوں لے بھرما
اے پر پھُل جدوں کوئی توڑے ۔ اوویں لیندا روپ وٹا
ہتھ ودھایا ۔ توڑ گوایا ۔ آخر جاندا گل منجھا
جد کدی پھُل ہتھاں توں جاوے ۔ ڈھٹّھا تے سہی اوسے جا
توڑ گواؤ سارا بوٹا ۔ باغ اُجاڑو بھاویں چاہ
دیہندیاں دیہندیاں پھیر بہاراں ۔ پھُلدے پھُل ہزاراں آ
دیکھو بھاویں عمر اساری ۔ ہٹّا کے مُول نہ کوئی بھاء
اے پر توڑیاں ہتھ نہ آوے ۔ بھسم ہووے جھٹ جان چھُڈا
اس مالی دی کلا نیاری ۔ پھُل پھُل پھُل بنے خود آ
ہر اک پیاری صورت اندر ۔ بیٹھا آپے مُکھ چھُپا
ڈھٹّھیاں ٹھنڈ پوے نت سینے ۔ دل توڑے لے توڑے جا
توڑ چڑھے کوئی دلدا مطلب ۔ پھُلاں دل نہ ہتھ اُٹھا
اکھیں دیکھ اکھاں دا دارو حرصی ہتھ نہ مول ودھا
ثابت قدم کہن گے ہمدم ۔ میرا آکھیا چت تے لا

جگ توں آزاد ہویا بنّھیا سرکار دا

عقل تے تدبیر جتھے ۔ ہار کے تے ہار جاوے
اودوں بھی پرے میرا خیال جھاتی ماردا
اوتھے جتھے پہنچ کدی ہووے نہ فرشتیاں نوں
اودوں بھی اگیرے جاوے ماریا پیار دا
عقل ایہنوں روکدی اے گلّے گلّے ٹوکدی اے
حدوں پرے چھات پاؤنی کم نہ ہُشیار دا
ہمدم ایہنوں روکنا تے ٹوکنا کی کسے ہویا
جگ توں آزاد ہویا بنھیا سرکار دا

دُکھی دے اتھرّو

پتھّر آتے شیشے دیاں ماڑیاں نوں ہائے توبہ
پانی وانگوں ویکھ لوُ ڈگاندے جاندے اتھرو
سُچّے موتی ہیرے تے جواہر۔ لال زندگی دے
گھٹے۔ مٹی اندر جے رُلاندے جاندے اتھرو
جان لگے چلّے جے اُجاڑ کے اُجاڑ متھّے
جان نوں وی جاندیاں گھٹاندے جاندے اتھرو
ڈھیندے جاندے آپ تے ڈھواندے جاندے ڈھارساں نوں
وچوّ وچ مینوں بھی جے ڈھاندے جاندے اتھرو

دھیریاں دی چال تے دلیری والی گل کہتے
ہمتاں تے حوصلے مٹاندے جاندے اٹھرو

اپنی عمر وسکے تے چلے جے دگاڑ کے تے
جاندیاں بھی کالجے نوں کھاندے جاندے اٹھرو

کُلّے کُلّے ٹُٹدے نے تاریاں دے وانگ دیکھو
جان میری توڑ کے دکھاندے جاندے اٹھرو

اکھاں تے بھوایاں بہادیں چلے اکھوں نکل کے تے
جاندیاں بھی اکھیاں دکھاندے جاندے اٹھرو

پانی پانی ہوئے آپ وسدے نے موہلے دھار
اے پر میری جان نوں سکاندے جاندے اٹھرو

دھوتے ہوئے جاپدے نے نور دیاں پانیاں دے
جاندے میرا مُنھ وی دھواندے جاندے اٹھرو

روندے جاندے ہاویاں دے دہن اندر رہن ہوئے
مٹی میری گال کے دُکھاندے جاندے اٹھرو

ساری عمر بھن کے وی پھیر اپناں لبھناں نہ

کھچے ہوئے شکھاں نوں کھپاندے جاندے اتھرد

لکھے ہوئے کاغذاں تے جدوں جھاتی ماردے نے

ویل اُتے ویل ہور پاندے جاندے اتھرد

اینج پیا جاپدا منوتاں دی جان دے نے

ہیریاں دی پال نے سجاندے جاندے اتھرد

یاری چلے توڑ کے تے توڑ دا جواب دیکھے

اکھیاں دی لالی دی گواندے جاندے اتھرد

چٹے چٹے موتیاندے بچیاں انہیر پایا

موتیاں نوں توڑ کے دکھاندے جاندے اتھرد

اک نوں کی یاد کیتا لکھاں نوں برباد کیتا

تھوڑی جیہی گل نہ سمجھاندے جاندے اتھرد

خبرے کدھی اجان اُتے جان دی چڑھائی ہمدم

خبرے کتھے لام ڈوری لاندے جاندے اتھرد

رس رسی تے حیت ہوئی

بجلی دانگوں کنبدی بندی ۔ جیونکر ساز کسے دی تندی
کوئی پچھے کی کہے وچاری ۔ ڈر دی وجدی درواں ماری
راگ تیرے دا روپ نہ کوئی ۔ رس رسی تے حیت ہوئی
ہمدم پاوے پتہ نشانی ۔ ہووے کدی نہ ایڈ حیرانی

گھر دا جوگی جوگنا

گھر دا جوگی جوگنا ۔ جانے کل سنسار
تازہ باسی ہوگیا گل پایا پھل ہار

قطب صاحب دی لاٹھ

قطب منارا تینوں آکھاں جاں قطباں دا تارا
قطب ستارے وانگوں ہیں توں جگ تے اِک چمکارا
دھن توں دھن بلندی تیری ۔ دھن تیری یکتائی
ایڈا اُچا جا کے سانوں کاہدا کریں اشارہ
تیرے کول اِک لاٹھ لوہے دی چندر گپت نشانی
دو قوماں دی شاہی دا توں کھڑا نشان سہارا
لد گئے اوہ راج قدیمی ۔ راج کما دن والے
توں بے وارث ننگا سر توں، چھیک سینے وچ بھارا

ڈھے گئے محل منارے تیرے مندر مسجد والے
ہندو مومن دے سر سایہ دھن تیرا ورتارا
دھن توں دھن اسارن والے ۔ دھن اونہاں دی مایا
تیری اِک نشانی پچھے ۔ کیتا کینڈ پسارا
تیرے اُتے جا کے ساڈی نیویں نظر ہو جاوے
ایڈا راج بلندی والا ۔ لد گیا ونجارا
وچلی گل سناویں سانوں کہنوں کھڑا اُڈیکیں
میں ویکھاں راج تیرا ہے ۔ آوے کوئی دو بارا
دِل دلی دی رونق ہیں ۔ توں شہروں دور دراڈی
اڈیاں چُک چُک دیکھیں کی توں سانوں دس نظارا
قطب دین دا قطب بنایا ۔ ہمدم تھم اسمانی
لوہے وانگوں جمیاں ہویا تیرا پتھر گارا

یاراں باہجھ اُجاڑاں

باغ بغیچے وِچھے گلیچے ۔ تھاں تھاں چلن پھُوہارے
رنگ برنگے تنبو لائے ۔ پھُلاں بھرے کیارے
ٹھنڈی چھاں رُکھاں دے ہیٹھاں ٹھنڈ پوے وچ سینے
اسے پر تالا کھولیاں اُسدا ۔ گذرے کئی مہینے
باغ بہاراں لکھ ہزاراں ۔ پاڑ اکھّاں مَیں تاڑاں
ہمدم جنّت محل منارے ۔ یاراں باہجھ اُجاڑاں

ویکھ نہ سکیوں

پُھل ڈِٹھا مَیں جوبن بھریا ۔ سوہنا رنگ گلابی
بُلبُل گردے لوے بھوالی ۔ دِل نوں سخت بیتابی
ہتھ ودھایا توڑن کارن ۔ پھُل زبان ہلائی
ہمدم مینوں دیکھ نہ سکیوں ۔ تیری دھن نوابی

جتھے بندیاں

پھُٹ دیاں پھوٹکاں جہاں نوں برباد کیتا
مُلک دے وساوݨ نوں درکار جتھے بندیاں

وَسّنگے وساؤنا تے ہساؤنا جیکر چاہوندے او
مُول سارے جگدا اسرکار جتھے بندیاں

ٹہنیاں تے پھُل پتر پھل جھُکے پریم نال
بین کسے باغ دی بہار جتھے بندیاں

میلے لگے جاپدے نے تھاؤں تھائیں سارے یاندے
سچ پچھو مُلک دا شنگار جتھے بندیاں

جتھے وی ہیں ویکھیا اے ویلے اُتے کم آوے
ساریاں توں قیمتی ہتھیار جتھے بندیاں
رکھ دین ہتھ اُتے سر ہوں نوں جما کے تے
کردیاں نہ پلک دا اُدھار جتھے بندیاں
میل جول آدری برادری دا مول ایہو
وسدیاں پریم تے پیار جتھے بندیاں
اوچ نیچ ذات تے کمذات نوں نہ دیندیاں نے
ویر دے نوں دیندیاں نگھار جتھے بندیاں
ذرہ ذرہ میل کے جہاں چاء آباد کیتا
مُڈھ توں ورتاؤندا کرتار جتھے بندیاں
اِٹاں نال اِٹاں کویں رکھیاں نے جوڑ کے تے
کھوہل کھوہل دسدی دیوار جتھے بندیاں
چھاتیاں دا زور جنہوں باہو بل آکھدے نے
ہڈ کاٹھ قوم دا بلکار جتھے بندیاں
دولتاں دے ڈھیر اُتوں چنیز جیہڑی ہتھ آوے

کوڈیاں توں لاؤندیاں انبار جتھے بندیاں

کلا کلا کانا پیا تیلے وانگوں ٹٹدا اے

مُٹھے وانگوں کھاندیاں نہ مار جتھے بندیاں

کلے تے حیرانگی دی کاٹھی پئی جاپدی اے

گھوڑیاں تے ہُندیاں اسوار جتھے بندیاں

تُوں تُوں مَیں مَیں ہون لگی اَنکھ آن گئی ہتھوں

قوم نے جے دتیاں وسار جتھے بندیاں

ایہو جیہے جھمیلے اندر آونداں نے کم ایہو

موڑدیاں جگ دی مہار جتھے بندیاں

اوکڑاں دے وچ وی اوہ سکھاندا سماں دین

ونڈدیاں نے اس طرح دے بہار جتھے بندیاں

وڈے وڈے ساگراں نوں چھیڑیاں نے پلک اندر

ہُندیاں نے گھوڑیاں تے پار جتھے بندیاں

فتح دے میدان اندر جھنڈے سدا جھولدے نے

دیندیاں نہ مول کدھرے ہار جتھے بندیاں

کٹّے کسے راج تے دربار بکتے پاؤنا نہ

ہُندیاں نے جگ تے سردار جھتّے بندیاں

دشمناں دے مورچے نوں پٹ کے آرام لین

ہتّھاں وچوں کھوندیاں تلوار جھتّے بندیاں

ویہندیاں جے اکھ میلی ہوئی بادشاہ دی اے

تخت اُتّوں دیندیاں اُتار جھتّے بندیاں

بُدھ مت پیار پریم دوستی دا مُول جانو

راج بھاگ واسطے درکار جھتّے بندیاں

ہمدم جیہڑی قوم ہووے دساں جہان اُتے

جھٹ پٹ کرے اختیار جھتّے بندیاں

چھج دا دھیان

رُوح بُت وچ وڑیا اے تے عرش اللہ دا ڈکھیا اے
رانجھا بیڑی تے چڑھیا اے چھج ہیر دی ڈِکھی اے

بیڑی چڑھ دیاں چھج تیار دسی
رانجھے پچھیا کیہڑی سرکار دی اے
راج کنوریاں کوئی نواب زادہ
بڑی طبع شوقین سردار دی اے
سلیمان بلقیس دا تخت آندا
رانی جاپ دی کسے دربار دی اے
حُور اُتری کوئی زمین اُتے
یا اوہ پری سمندروں پار دی اے
جھالر زری دی مخملی بسترا اے
اُتے شان کجھ ہور نوار دی اے
چھجے سونے دے سوّن دا مزہ آیا
دُنیا عیش دے دِن گذار دی اے

صرف کھٹّ تے کھٹّیاں رودھڑیاں نے
دِتّے قیمتی کئی ہزار دی اے
دوہرے سیتھرے اُچھاڑ گدیلیاں نوں
مچھّر دانی بھی رِیشمی تار دی اے
بیڑی وچ کیون مارکاں. سُٹّ چھنڈّی
گھریں لوڑ نہ ایس شنگار دی اے
ایہدے نال سجاؤن حویلیاں نوں
ایتھے پئی کی کم سوار دی اے
چمک مار دی بیڑی دی ڈول اُتّے
اکھّاں سامنے خون گذار دی اے
ہاتھی دند دا کم ہے عام ہویا
آبنوس ایہہ غیر دیار دی اے
ہویا کم ولایتی جاپ دا اے
ٹھوکی ہوئی کسے اُستاکار دی اے
جاپے کوئی اُستاد کمال ہمدم
کیتی نقش نقّاش ہُشیار دی اے

فتح کرے جو آپا ہمدم
پاپ کولوں بچ جاوے

دل نوں کھچ پوے جس ویلے پیش نہ کوئی جاوے
تُوں تُوں اُسدا پریم پیالہ رگ رگ دیوچ دھاوے
جس دِل پریمی پریم اُجالا۔ اوہ کد پاپ کماوے
تلکن بازی ویہڑا دُنیا۔ مُورکھ دل تِلکاوے
رس بھریا دِل رس دا بینا۔ رس چنگا رس پاوے
رس والا رس لُٹدا سارے۔ بے رس مزہ گواوے
جو دِل اُتے قابو پاوے۔ ہار کدے نہ کھاوے
فتح کرے جو آپا ہمدم پاپ کولوں بچ جاوے

پھلّدا گیان

مِٹّی وِچ ساں کھیڈ دا ۔ مَیں کسے دھاڑے
مِٹّی بھر دا پوس سی ۔ مِٹّی دے دھاڑے
دُودھ پیا یا نیر وا ۔ مِٹّی دی مائی
دُودھ چھڈیا تے اوس بھی لے ہوتی آئی
سوہنے سوہنے کپڑے مُڑ ساہویں آئے
بدل عرشوں وس کے اشنان کرائے
نہاتا دھوتا نکھریا جوڑ، جاں پایا ۔
پینگ جھُٹائی کرن نے چا شان ودھایا
کِھڑی کلی نوں ویکھ کے ۔ اِک چڑھے خماری
پھُل کہایا جگ تے پھُلاں دی کیاری
پھُل ہویا جگ توڑیا ۔ اکھّاں تے لایا ۔
ٹُٹا ۔ وِنھیا ۔ بُھیا ۔ گوڑے تے آیا
ہمدم ایس جہان دا ورتارا ہویا
پل دے نوں جگ پال دا پلیا سو مویا

بول

بول بلایا آدمی ۔ بول حسن دی کھان
بول حسن دی کھان ہے ۔ بول راگ دی جان
ہونٹھ ہزارے بولدے ۔ چاہوے کُل جہان
ہمدم مِٹھے بول توں جاں کراں قربان

کی ہویا جے وچ بغیچے کھڑیاں نہ گلزاراں

کی ہویا جے وچ بغیچے کھڑیاں نہ گلزاراں
ایس سال کیوں باغ اساڈے آیاں نہیں بہاراں
عرشاں اُتوں کل بہاراں ٹُریاں بنھ قطاراں
اے پر ڈاکو بدل راہ تے روکیاں مار کٹاراں
کڑک ڈرایا ظالم ایسا سہمیاں سُندر ناراں
بجلی لشکی چھاتی پاٹی ۔ سر چلیاں تلواراں
گگن کوہر جھکھڑ واء بھیڑا بھجن لیا ٹھنڈ ٹھاراں
پانی پانی پربت ہوئے ۔ وسیا موہلے دھاراں
بوٹے مار ہوئی جگ سارے ۔ کتھے عرض گذاراں
رستے بنھ بہایاں ہمدم آیاں نہیں بہاراں

آخری ملاقات

ساڈی سُنیں نہ کوئی جواب دیویں

جانی جائیں نہ جی نوں کھسّ کے تے

تیرے جاندیاں جاندی اے جان ساڈی

چلیوں چار دن کھٹیاں وس کے تے

جاندی وار کیہہ اکھّیاں پھیریاں نی

جادیں پتہ نشان دسّ کے تے

بدھے داس چلّیوں اگّے لگ ہمدم

بھاویں گھراں توں آیا سیں نس کے تے

لنگوٹی

اسی ہوئے رانجھا تیرے پاسیاں تے
نہیں ہارنا جوگی دی گوڑی نوں
ایہہ گوٹی مخلوق دا بھیت ڈیوے
ہتھوں سٹنا نہیں گھسوڑی نوں
لگے بُھکھ تے اُٹھ کے بھال کریئے
بہہ کے نہیں اُڈیکنا روٹڑی نوں
ایس پیٹ دا حق لپیٹ ناہیں
منگ دیونا ایس جھنجوڑی نوں

جے کر منگیاں ملے نہ خیر کدھروں
بھر دیونا ایس دی پوٹڑی نوں
ہری ویکھ بُوٹی کوئی گھوٹ، لینی
نہیں تاں پھک جاویں اَن گھوٹڑی نوں
ایہہ دُنیا مثال اِک رن دی اے
دوست سمجھ نہ ایس بے اوٹڑی نوں
رکھیں پَیر اپنا سمجھ سوچ کے تے
لکھاں عیب لاگو عمر چھوٹڑی نوں
جتی ستی رہو ایس میدان اندر
پوی حوصلہ وڈّھ دے بوٹڑی نوں
ایس بوٹڑی نوں کویں بنھ رکھیں
ایہہ ٹوٹی شیطان دی لوٹڑی نوں
ایہہ لوٹڑی وگے جے مول ناہیں
پھیر دیکھ اپنی دیہی موٹڑی نوں
ایہہ وہی شیطان دی ہے کھوتی

بے کھوی نہ ہون دے کھوٹڑی نوں
ایہہ کھوٹیوں کھری وِدھیک ہووے
خوب سمجھ دی جوگ دی سوٹڑی نوں
سوٹی بیٹھ جاں رکھیا کھوتڑی نوں
پھیر چڑھیں گا حق دی چوٹڑی نوں
ایہہ کھوتی براق دی بھین ہووے
قائم رکھیں جے ایس لنگوٹڑی نوں
نعرہ مار الحق دا مست رہنا
نیڑے آون نہ دے کسے چوٹڑی نوں
ایہہ اصل اِنسان دا ہے پڑدا
پردۂ شرم تے ننگ لنگوٹڑی نوں
من مار ہنکار نہ جھوٹھ بولیں
جھوٹھ ساڑ دا دِلاں دی بوٹڑی نوں
ہمدم فقر دے بھیس دا پاس رکھیں
غصے کریں نہ حق دے جوٹڑی نوں

صبح

تارا چڑھ دیاں تار مسافراں نوں
جناں منزلاں ملّیاں ہٹانیاں نے
رانجھا یار بھی اُٹھ تیار ہویا
ہوئی صبح ہزار نشانیاں نے
کہیا سماں عجیب معلوم ہووے
اللہ والیاں نوں قدر دانیاں نے
بدل رحمتاں نور دی جھڑی لگی
ہویاں خلق اُتّے مہربانیاں نے
اوہناں غافلاں ایس دی سار کتھے
جناں نوں سر چادراں تانیاں نے
ایس گھڑی مراد دی دیکھ کلّا
اُٹھ رب نوں لُٹیا بانیاں نے
بھا رانجھے دے لیلۃ القدر ہوئی

خواب وچ بُلایا اے ہانیاں نے
داہو دھا پتن اُتے آن بیٹھا
چُمّے قدم جھناں دے پانیاں لے
بیڑی ہوئی تیار اسوار ہویاں
جیہڑی پار سواریاں جانیاں نے
رانجھن یار نوں کوئی نہ پچھدا اے
جنہیں خدمتاں مفت کرانیاں نے
حاضر ہو گیا رب دا نام لے کے
کرو پار بڑیاں مہربانیاں نے
ہتھ جوڑ کے بیڑی تے پیر دِتّا
لُڈن مُنہ نے کڈھیاں آنیاں نے
پیسہ نہیں تے کھڑا رہو دور ہو کے
اساں سنگتاں ہور بہانیاں نے
پیٹوں بُھگّھیاں دے نہیں یار ہمدم
کسے سُنیاں نہیں کہانیاں نے

کم دا ویلا

منت کوئی نہ من دا - من دا نہ ہاڑا
روکے رُکے نہ ٹوکیاں - وجے نہ واڑا
ہتھ دے وچ نہ آوندا - ایہہ ڈوجا ساڑا
گھڑی پہر پل چھن دا - سو پاوے پاڑا
ہتھوں ویلا نکلیا مُڑ ہتھ نہ آونا
ہمدم وقت گوا کے پچھوں نہ تاونا

جیکر اپنا آپ مٹا دیندوں

ایویں غفلت اندر کھوئی عمر ساری ایہو مور کھا رب ول لا دیندوں
سجدہ زمین تے قسمیں گذار کے تے - توں تاں عرش دا فرش وکھا دیندوں
تیرے پیر اندی خاک اکسیر ہندی پُتلی نار دی نور بنا دیندوں
ہمدم یار توں یار نوں پا لیندوں - جیکر اپنا آپ گوا دیندوں

پھُل

ویہندیاں ای پھُل نوں ایہہ رولا پایا اکھیاں نے
ساڈے کولوں پچھو سارے باغ دی بہار پھُل
سُندیاں ای پتّی پتّی ڈگی اوہدی ہیٹھ اُتّے
دھرت اُتّے آوندیاں ای رُتّاں زار و زار پھُل
اگّے ہو کے پچھیّا تے پیندیاں ای کہن لگّا
واری تیرے نام اُتوں میرے جیہے ہزار پھُل
پھُلاں پھُلاں وِچ بھی نے ویرنے کروڑ ہندے
بُلبُلاں دا بھاگ کسے بھورے دا پیار پھُل
اگ لاواں سوہجھ تے سوہپناں نوں ایس ویلے
اِک دی نہ رہیا لستے سارے ای وسار پھُل
جان دے جے جان توڑی جائیگی کرتوت ہتھوں
منگدے نہ رنگ تے خوشبوآں دا شنگار پھُل
میرے کولوں پچھناں ایں جو ہتھ دی ہیں گل دساں

کسے چنگی جھیج وچ تے ہوئے سی تیار پھُل

جاندا جاندا رہ گیا ایں ایسے ہی دماغ وچ

ہُندے سدا باغ دی بہار تے شنگار پھُل

پرسوں کسے سورمے دی موت ہوئی ایس ویلے

کولوں دی بھی لنگھدے ہیں ڈھٹے بیشمار پھُل

پھیر بھی بھلیکھا ایہو لگّا رہیا جان تائیں

مٹّی ہیٹھاں جان گے تے ہون گے خوار پھُل

کل رکتے ایس ونّے سہرا سی تیار ہویا

بنھ کے قطاراں آئے اگّے وار وار پھُل

پر وہ آیا اکھیاں تے لڑی نہ وچار میری

چلّے میرے نالوں ایہہ بھی توڑ کے پیار پھُل

ترڑ کے تیرے آؤن کولوں پہلاں کوئی پہر سارا

باغ توں نہا نجلے ای گئے نی دربار پھُل

مندراں تے مسجداں دے جان والے ٹُری جاندے

کھڑے نی پھیریاں نے سارے ای اُتار پھُل

بھاگاں والے گجریاں تے پہنچیا ندی موج لین

دھن: جیہڑے بنے کسے گلے دا نی ہار پُھل

مجلساں ندے بہن والے اینتھے کدوں اٹکدے نے

صدق والے ڈھونڈدے نی پیر دا مزار پُھل

جنت دے میدان ایہو جنت اینوں آکھدے نی

ٹوکرے دے ٹوکرے ای لے گیا عطار پُھل

لے گیا عطار جیہڑے آئے نی ہزار کم

کردے نی بیماریاں تے اپنی بی مار پُھل

عرق کیوڑہ شربتاں تے کاڑھیاں نوں کاڑھ دے

ہوئے چٹنی مالوے گلقند تے اچار پُھل

روح بہادیں کھچدے نے روح دے بناں والے

گاندھی والے پُھل ڈٹھے پھلاندے سر دار پُھل

عطر تے عنبیر ہو کے شیشاں دے رہن والے

ہُندے نے حسیناں دے بھی حسن دا شنگار پُھل

سدھراں مراداں پیاں دلدیاں تے پجدیاں نے

پچھوں بہادیں کوڑیاں تے ہوئے نی خوار پُھل

ڈِٹھا ای شوقین اکھیں ایہو جیہڑا اُڑی جاندا

میرے کولوں توڑیا سوہنے ادا سار پھُل

جاندی واری آکھیا سوُ جانا کیہڑے تخت تے توں"

مار گیا بولی ایہہ بھی مینوں گئے مار پھُل

زندگی دا لابھ اوہناں ڈھونڈ کے خرید لیا

میرے کولوں چنگے جیہڑے وِکے نی بازار پھُل

کلاّ پیا تکدا ساں ایسے گلے جھکدا ساں

میرے نال ٹُرن والا رہیا نہ کوئی یار پھُل

اپنے وچ آن کے تے مینوں تیرے ساتھیاں نے

یاد چا کرایا ہندے باغ دی بہار پھُل

چلیاں میں اوہناں پِچھے باغ نوں سلام کہکے

پتا بھی نہ دسّ گئے نی جیہڑے جاندی وار پھُل

چھال ماری زندگی دی ٹیسی اُتوں موت وَتے

یاراں دے وچھوڑیاں دی ہار دتوں ہار پھُل

ہمدم اینہوں یاد پیار پریم کہن اکھ والے

اپنی وڈیائی بھی نہ سکیا سہار پھُل

گھڑی

چنگی گھڑی وقت وی پورے وجے وجاوے
ہر اِک اوسے نوں چاہوے اُسے دے گیت گاوے
ٹِک ٹِک کرے سُہانی دُنیا دے دل حیرانی
ایسی آواز پیاری بچّہ بھی کن نوں لاوے
دُنیا دا آؤنا جانا ہتھ پیر دا ہلانا
ایسے دی سوئی ہیٹھاں ویلے تے آوے جاوے
ویلے تے آپ چلدی ویلے تے تار کھلدی
نوکر کرے سلاماں راجا بھی سر نواوے
سُتّے پئے نے آتر سر تے گھڑی بجے حاضر
ایسی کلا ہلا دے ویلے جا جگاوے
ویلے تے ہلدی اے مطلب تے چلدی اے
ویلے تے چلیاں نوں منزل تے جا پہنچاوے
بوہجے بئی سنجاپے چلدی رہے نت آپے

سچ بول دی ہمیشہ سو بھا ہزار پاوے

ویلا کہے خدائی ویلے دا ناں سچائی

ویلے تے ٹریا جاوے کدھرے خطا نہ کھاوے

ہر اک گھڑی پچھانے گھڑیاں دی قدر جانے

دنیا تے مان پاوے ویلا نہ جو گھنجاوے

ویلے دا کارخانہ ویلے دا کُلّ زمانہ

چلدی رہے جدوں تک تد تک گھڑی کہاوے

ہمدم چلیں تے سونا ایویں نہ کجھ بھی ہونا

پرزہ کوئی جے وگڑے پتل دا مُل نہ پاوے

بے پرواہ راجے

چلدا اے راج میرا مینوں کی سوراج نال
بدّھے سارے حکم دے نے فکر کیہڑی گلّدا
گلدا اے موم وانگوں لوہا بھی اشاریاں تے
حُکم دے بغیر کوئی پتّہ بھی نہ ہلّدا
ہلّدا بھی پھالا میرے آسرے تے ہلّدا اے
مینوں کی کوئی زور دسّے کسے باہو بلہ
بلدا اے پانی میرا تیل کنہوں آکھدے نے
بھلا کیہڑی تھوڑ پچھّے ایویں رہواں جلدا
جلدا بھی حال سارا مٹّی ہو یا جاپدا اے
اگ دا بھبا کا بھی نہ جوش میرا جھلّدا
جھلّدا اے پکھے مینوں داواں دے جھلّان والا
سُورج جہیا سورما بھی آن چھتّے ڈھلدا
ڈھلدا نہ روپ میرا عمر ساری جاپدا اے

کوئی بھی نہ ویکھ کے تے تاب میری جھلّدا

جھلّدا جہان سارا جھلّ ہویا جھلیاں نوں

جہنوں بھی وگار یاواں حکم ناہیں ٹلدا

ٹلدا نہ عیش وتوں سچ تے انصاف کتھے

سڑے بلے شوہدیاں دا ہور سینہ سلّدا

سلّدا خیال کتھے رحم تے نہ سلّ مینوں

آوے جو فریاد لے کے ہور ادہنوں کھلّدا

کھلّدا نہ مُول کوئی سامنے رعایا وچوں

عقل تے دماغ کیہڑا امیر کرنال رلدا

رلدا رعایا دا خیال کتھے راجیاں نوں

باغیاں نوں آن کے برطانیہ جے ولدا

ولدائیں جاندیاں نوں جدوں مینوں لوڑ ہووے

دھکّے شاہی راج میرا پٹّہ جیویں کلدا

کلدا کی پتہ ہویا اج تے ہے راج ہمدم

مینوں کسے پچھاں نہ جدوں ہویا چلدا

آنسو

روزِ عید سعید ہے جان میری
تیری یاد وچ ڈگے دو چار آنسو

سونا چیز کی صدقہ حسن دلبر
سٹے وار کے دُرِ مشہوار آنسو

آنسو خون دے رویا جاں عشق اندر
نوکِ پلک تے آن کے کہن لگے

عاشق اس طرح آبرو رہوے تیری
رہوے سرخرو بر سر دار آنسو

اوہدا عالم حسن سبحان اللہ
اوہدا جوشِ جوانی کجھ ہور ای اے

چلّی نہر نوری چمن دہر اندر
ہوئے رواں جاں سرِ رخسار آنسو

ایتھے دِسدے نے مسلمان سارے
میاں خال بھی حافظِ قرآن دِسے

رُخِ کعبہ تے پھیر حیران ہاں مَیں
کاہدے واسطے بنے زنّار آنسو
ہمدم حسرت دا اُلفت جتان کارن
چشمِ یار تھیں اکھیاں مار دے رہے
نہ مَیں منیاں تے اکھاں پونجھ دے رہے
آخر ہو گئے گلے دا ہار آنسو

ہمدم حشر تک کُل انتظار تیرا

ترے جلوے پئے تینوں عیاں کردے
لُکیا رہنا ہے کس درکار تیرا
چنگا لگ لے تُوں کد تک لُکیا رہینگا
آخر اِک دن تے ہوسی دیدار تیرا
آپے ساری خدائی دے سامنے توں
پیا پچھینگا کی اے اظہار تیرا
تھوڑے عرصے لئی ناز برداریاں نے
ہمدم حشر تک کُل انتظار تیرا

گیسو موسٰی کلیم اللہ ٹھہرے

اجے نہ ہستی دی خبر کوئی
نظر عاشقاں دی رشکِ حور پیا
آیا زلف دے ہیٹھ ہے خال کدھرے
میرے دل تے یاں سنگھور پیا
رُخِ یار تے ذاتِ اِلٰہ دِچوں
جوشِ وحدت تھیں ٹٹ کے نور پیا
گیسو موسٰے کلیم اللہ ٹھہرے
اتے خاں ہمدم جلیا طور پیا

سراپا

آ سمجھ ہُن صند نوں جان بُھبی دیہہ
مینوں مفت وچ ہٹی تشہیر نہ کر
تو سن حسن تے چل خود کام آیا
اَج رَدّ توں اوہدی تدبیر نہ کر
چلی قلم تے سر ہے قلم تیرا
میرے یار دل نظر تقدیر نہ کر

شکل نور دی صورت انسان اندر
حوراں وید نوں آوُن زمین اُتّے
جُثہ شوخ راحت سرو قد رحمت
ناز ختم ہویا ۔ نازنین اُتّے
اوس قامت قیامت داوہم چھڈ دے
مینوں خوار توں میری ضمیر نہ کر

ڈنگ کھان نہ مار سیاہ کدھرے

گیسو یار تے کرنی تقریر چھڈ دے

تار تار وِچ اِک جہان پھسیا

نہیں ایسد ایہہ تینوں زنجیر چھڈ دے

پے اکھاں وچ لکھاں سنگچور پھر دے

واتیسل دی زاہد تفسیر نہ کر

اوہدے ماہ جبیں نوں ویکھ کے تے

آن فان وچ قمر دو ٹک ہویا

کہکشاں کیتا قتلِ عام اپنا

اوہدی مانگ تے ہور ای شک ہویا

جنہیں نظر کیتی اوہ برباد ہویا

اَج دیدار توں فلک بے پیر نہ کر

مشکل ہمسری اوسدے دیدیاں دی

گلاں کرنیاں صرف سکھالیاں نے

ٹٹ گئے باد ام نگاہ اندر

مونہہ موڑیا صاف دونالیاں نے

آہو ہوئے فرار توں کون نرگس
مفت اپنی جان ظہیر نہ کر

بھواں یار محراب نے وچ کعبے
کر دے سجدے تے سجدے ہزار دِسّے
سدا چِلّے کمان وا فکر مینوں
اوہ تلوار تے ہٹی تلوار دِسّے
کِتے توں بھی نہ آ جائیں تیغ ہیٹھاں
ایڈی ابرو دی یاد شمشیر نہ کر

پلکاں کاتیاں قہر خدا دا اے
کی ہویا جے کُولیاں کُولیاں نے
اِک نظر دے وچ قربان جاواں
گڈّیاں عاشقاں واسطے سولیاں نے
اِک پلک وِچّ دار نصیب ہووے
اینہاں تیراں دی صفت اے تیر نہ کر

بینی الف یا گھاٹ ایہہ حُسن دا اے

کر دے سیر عاشق لکھاں آکے تے

ڈٹھا نور تلوار دی دھار اُتّے

کوہ طور جلیا رشک کھاکے تے

کتے تیرے تے فیر نہ ہو جاوے

اے بندوق توں اوہدر نظیر نہ کر

ڈِگے مُڑ کا رُخسار توں جھڑن موتی

پارے وانگ قطرے سیم وزر ٹھن

ناقص شیشے دی گناں حیرانگی کی

عکس پوے تے پریاں دے پر ٹٹن

اُس آئینہ قدرت دی تاب رکھتے

توں مقابلہ بدر منیر نہ کر

سحر سامری اودھی زبان اندر

لال پری جیہے ہون قربان کیوں نہ

دند دیکھ سچے موتی کھان ہیرے

صدقے لباں توں لعل مرجان کیوں نہ

ہٹ بناوٹی سُرخی دی لوڑ ناہیں
برگِ پان تو غیر تدبیر نہ کر

پارے دانگ نہ اُڈ دا نظر آواں
رُخِ آتشین جے کدی چھو بیٹھاں
غصہ آگیا جے شاہِ حسن تائیں
رکتے جان تھیں ہتھ نہ دھو بیٹھاں
اوہ بیباک آچھڑ دے دیہم اتنا
ایڈا حوصلہ طبع شریر نہ کر

پوری ہُندی اے اج مراد دلدی
نکل جائے حسرت تے بخار میرا
اوہ رقیب ظالم تیرا واسطہ کی
بھاویں بولے نہ بولے اوہ یار میرا
آباز ایہہ دل نہ توڑ ہمدم
عرشِ اللہ کمبخت تسخیر نہ کر

ہٹّی

اَٹھّو پہر نہ پیا سوار ہٹّی
کرنا ایں اپنی آپ خوار ہٹّی
رہویں بن ٹھن عطر عنبیر لاویں
ایہہ وجود تیرا آخر کار ہٹّی
چھیج مخملی بھی تینوں چُبھدی اے
تیری ہٹّی تھیں ہوسی بیزار ہٹّی
رتبہ خاکیاں نوں ہمدم نوریاں تے
کِتے منوں نہ دیئیں اُتار ہٹّی

پورا کامل ہے ہر اِک کمال اندر

آس مان سب میرے تباہ ہُندے
آسمان جدہ آدے خیال اندر

جال سُٹیا ایس نے جان رکھتے
ساری دُنیا ہے ایسدے جالی اندر

ساڈا فلک نہ فلک دا بھید پاوے
سو سو چال دیندا اِک اِک چال اندر

ایس چرخ بے پیر اوہ چرخ دتے
ذرا امن ناہیں کسے حال اندر

سچ پچھو تے دشمن جان ساڈا
پورا کامل ہے ہر اک کمال اندر

ایہہ سین دا پردہ نہ رکھے پردہ
ہوئے ننگ پچھے اسی ننگ مرمر

ایہنے نواں ای رنگ وکھا لیا اے

جدوں ڈٹھا کوئی نواں رنگ مرمر
اوہ بُتِ سیماب کہ سنگِ مرمر
ہائے اُتری سی اوہدی سنگِ مرمر
کوئی پتہ نہیں لگدا گئی کتھے
دن رات ہاں اوسدی بھال اندر
سچ پچھو تے دشمن جان ساڈا
پورا کامل ہے ہر اک کمال اندر

فوراً طبع دے وچ فساد آوے
جدوں یاد اوہ بانی فساد آوے
حشر تیک نہ خواب وچ خواب آوے
خواب وچ جے ستم ایجاد آوے
اٹھو پہر کھلا رہنا دار ہیٹھاں
پلک پلک محبوب دی یاد آوے
سدا چلے کمان دا فکر مینوں
اوس ابرو کمان دی بھال اندر

سچ پچھّو تے دشمن جان ساڈا
پورا کامل ہے ہر اِک کمال اندر

شوشو داء کردا ئیں سودائی ہویا
اِک بے چارہ بنیا میں بچارہ بن بن
پارہ دل میرا ہویا پارہ پارہ
پیا اُڈ دا اے ہر دم پارہ بن بن
اوہدے حسن ماہتابی دی ماہتابی
لائی اگ میرے وال وال اندر
سچ پچھّو تے دشمن جان ساڈا
پورا کامل ہے ہر اِک کمال اندر

گیا واہ ویلا رہیا واء ویلا
آخر آہ و فغاں تے لگ بدّھا
اوہدی جان پچھان نہ مولی مینوں
مفت جان پچھان تے لگ بدّھا
اوہدے لباں تے دندان دی یاد اندر
ہیرے کھا - مرجان تے لگ بدّھا

ہمدم لکھی پیشانی دی پیش آئی
وائے قسمت ہاں عجب جنجال اندر
سچ پچھو تے دشمن جان ساڈا
پورا کامل ہے ہر اک کمال اندر

نہیں گلے تے میرے شمشیر بدلی

رکھی ہوئی ہے اجے بحال اوہنے
نہیں گلے تے میرے شمشیر بدلی
قاتل کس طرح چھڈے رہا کرکے
اجے تیک نہیں میری تقدیر بدلی
اوسے وقت اہی میری تقدیر بدلی
جد یار دی کوئی تدبیر بدلی
جبرے آیا کی اوہنوں خیال ہمدم
میرے ہتھاں وچ اوہدی تصویر بدلی

بُلبُل دا جنازہ

پہی یاسمن یاس نصیب ہووے
بُلبُل موئی چمن سوگوار کیتا
کرنا ربدا ویکھ ڈِگ مویا کرنا
اتے موتیا موت مُردار کیتا
چنبہ سمجھ اچنبہ تصویر ہویا
گیندا کہندا ہے اچھا نہ یار کیتا
گُل بکاؤلی گو لی گُل ناہیں
گریبان کیسو تار تار کیتا
پوست پوست دانشہ بُھلا بیٹھا
گُلِ انار نے جگر انار کیتا
نرگس تکدی ہی پئی حیران ہوگے
سوسن پیٹ دی نیلا رُخسار کیتا
گُل شبہ دمی نہ کوئی شبیہ دسے
غم نے پارہ پارہ پاسے دار کیتا

مہندی مہندی ہو گئی قسمت جمدیاں ای
ہے بادام بھی دام وِچ کار کیتا
پتر پتر نوں مار کے شوخ چھلی
شاخ شاخ تائیں بیقرار کیتا
رو رو انبدیاں اکھیاں انبیاں نے
تے انار نے سینہ فگار کیتا
جموں پایا لباس اج ماتمی ایں
اتے سیدب آسیدب نے خوار کیتا
آڑو رو ندا پھریا آڑاں ڈھونڈ کے تے
ڈوہی یار دی نے شرمسار کیتا
غم دے سنتری گھیریا سنترے نوں
تے چکوورا خوار بازار کیتا
ناخ مار ناخن پچھیا جسم اپنا
پچھے لوچے نہیں غم اظہار کیتا
چھلی کیلے دی چھلی مخلوق ساری
تے انگور نے بدن انگیار کیتا

کنب کنبیا حادثہ ویکھ کے تے
تے اخروٹ نے کھوٹ بیار کیتا
کھٹی کھٹی کھٹی گئی شو دین ہو کے
عمر غم کھادی نہ شنگار کیتا
گلگل گل گل تے روندی آکھدی اے
سانوں کھٹیاں مٹھیاں خوار کیتا
انجیر نوں غماں زنجیر پائی
خاراں نال سینہ خار خار کیتا
تے پھلوٹے پھلوٹے نوں نکل آئے
آتش ہجر گلشن لالہ زار کیتا
ڈیکھ ڈاکھ ایہہ حادثہ ڈاکھ اکھیں
گچھا ہوئی نہ سخن اظہار کیتا
پستہ جہیا پستہ روندا رہیا آخر
کیتا صبر جاں سبھناں پیار کیتا
ہویا پانی گلاب بنیا
دتا غسل تابل ہمکنار کیتا

جیہڑے بچے گلبرگ سیوں کفن پایا
مالی لاشے نوں جلدی تیار کیتا

آؤ پڑھو جنازہ آوازہ ہویا
آئے طائر سب کوچ سردار کیتا

طوطا، مینا، چکور، لٹور، قمری
خرسو ہُد ہُد آ گرم بازار کیتا

سُرخ، اگن، ممولے، تے مور، تیتر
کوئل کنیاں نوں نال بیزار کیتا

بھور جیہے بھی آن شریک ہوئے
جنہاں عاشق دی جان تے وار کیتا

رلے خُمرے کبوتر جماعت اندر
باز مولوی حصہ قطار کیتا

برسرِ موقعہ حضرت ھما پہنچا
سبھناں اگے امام کھلیار کیتا

پڑھیا گیا جنازہ تے واہ قسمت
عاشق زار نوں برسر مزار کیتا

رکھی لحد اندر گل نوں سونپ بُلبُل

اُچا ڈھیر جا دِچ گلزار کیتا
جنہیں سُنی اوہدی داستان غم دی
اوسے شاعر نے شعر تیار کیتا
ہمدم پایہ شہادت دا پایا عاشق
اتے صبر سبھناں آخر کار کیتا

فُٹ بال

اوہ شاہِ خوباں محبوب عالم
کل عمر اندر چوداں سال دا اے
ناز نال چُکے قدم کم سِنی ہتھیں
پایا بھیت نہ اوس دی چال دا اے
اوس دلبر دی ناز و ادا دیکھی
رکھے شوق اعلےٰ فٹ بال دا اے
سمجھے گیند تائیں عاشق زار اپنا
طرفہ اوس دے عجب خیال دا اے
مار ٹھوکراں کرے پامال اوہنوں
چکے زمین تے کدی اُچھالدا اے

ٹِک مار کے گیند نوں کرے تارا
ایہہ ہُنر اُس با کمال دا اے
ہمنازاں دی گکو بچاؤندا اے
پر آپ ددنی مٹی بالدا اے
کدی پیرے چادرُوں درکاردا اے
کدی نسّدے نوں جا سنبھالدا اے
جدھر چاہوندا اُودھر دوڑاوندا اے
کدی حدّ تھیں باہر نکالدا اے
اوہدی مرضی تھیں ذرا خلاف ہووے
کی بیان پھر اوس ملال دا اے
جے امید بر آئی تے کی ہویا
صِرف ہَنس کے گلّ نوں ٹالدا اے
چاہیئے اوسدی بجھ تے جزا دینی
سگوں اکھیاں کڈھ دکھالدا اے
اوہو ٹھوکراں پھر نصیب اوہدے
کتھے نام دنشان وصالدا اے
سہندا دُکھ نہ ذرا بھی عذر کردا
ایہہ گیند بھی ہمدم دے نالدا اے

رب وِسدا

بُت پوجنے دے وِچ کجھی سبب دسدا
ایہہ بھی رب دے نظارے دا ڈھب دسدا
ہر ہر اندر ہر ۔ ہر تھاں اوسے دی خبر
کسے چھب وِچ دیکھو اوہو جھب دسدا
ڈِٹھا طور دا پہاڑ پیا سڑ دا دِسے جھاڑ
اوسے اگ وِچوں موسے نُوں جے رب دسدا
سائنس جاندیاں ای حجب نکلے باہر دبا دب
کوئی شیر اندر مار دا اے ہب دسدا
ہمدم ذرّے ذرّے رب دِسے خالی کیہڑی چھب
بنیا اوسے دا پسارا سانوں سب دِسدا

دم

دم دے دم اُتّے ماریں دم ہر دم
یک دم دم کرسی دے تکے دم مینوں
دم دمباز دمدا ۔ دم بھی دم جھوٹھا
جھوٹے دم دیندا دم بدم تینوں
دم دا دم نہ دم دا دم کھاویں
رہے یاد جے ایہدا دم تینوں
بے دم نوں دم بھی دم ناہیں
پلّے دم لکھاں ہمدم تینوں

اِک دِن ہیں بھی ڈِٹھا محبوب اپنا

جیوں عشاق معشوق دے عشق اندر
خستہ حال اتے پریشان پھردے

اِک دن میں بھی ڈٹھا محبوب اپنا
ایسے وحشت دے وچ غلطان پھردے

لیا غُسل محبوب نے بال بِکھرے
گویا کالیاں گھٹاں چڑھ آئیاں نے

قطرہ قطرہ پئے گیسو ٹپکاوندے نے
چمن حُسن تے مینہ برسان پھردے

رُخِ انور پوشیدہ ہے وِچ زلفاں
یا کہ چند بدلی اندر آگیا اے

جدوں گیسو ہوا اُڈا وندی اے
قمر و شمس دیکھن پئے پریشان پھردے

اُلٹ اُلٹ کے زلفاں نے ڈنگیا اے
کنگھی پھیرن تے جھیڑا مختار ہیسی

جدوں کنگھی حسین نوں ہو چکی
خدمتگار چُکی عطردان پھردے

لایا عطر عنبر پوشاک پائی
دیکھے نظر بھر کے کون تاب رکھدا

تنگ گھبرا سی قہقہہ دیوار اوہدا
دیکھن والڑے کئی حیران پھردے

آخر ناز و ادا کر باہر آئے

کئی حاضر حسن ناز بردار اوتھے
توسن حسن تے آپ اسوار ہو کے
قتل گاہ دے وچ میدان پھردے
کون حاضر ہے سیس کٹاونے نوں
اتنا سخن پکار فرمایو نے
جاں نثاری دا جو دم ماردے سن
لیندے اونہاں دا جے امتحان پھردے
کدھرے نال صیاد دے نے جال لایا
پھاہی زلف دی بھواں کمان کدھرے
میرا طائر دل اکو عزیز نہیوں
کئی ہزار پئے اونہوں پھسان پھردے
ایسی بدلی ہے آکے ہوا حسن تے
پھردے اسی آوارہ دیدار کارن
تے رقیب ساڈے کوچے یار اندر
سانوں دیکھ کے سدا استان پھردے
ستمگار ایسا اوہ محبوب ہمدم
جس دی تیغ نگاہ دا کٹھیائیں
فتنہ محشر بھی اوہدے ہر قدم اتے
پئے ہوندے سدا قربان پھردے

(پنجاب نیشنل پریس لاہور)